

RTU studiju kurss "Socioloģija"

0L000 Liepājas akadēmija

Vispārējā informācija

Kods	LA0345
Nosaukums	Socioloģija
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Arturs Medveckis - Doktors, Profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Kursa ietvaros tiek atainota socioloģijas vieta citu zinātņu vidū, teorētiskā līmenī skatītas socioloģijas galvenās funkcijas, apgūti socioloģisko pētījumu programmas izstrādes komponenti, apgūta socioloģijas terminoloģija. Teorētiskā un praktiskā līmenī iepazīts socioloģisko pētījumu metožu pielietojums, apgūtas kvantitatīvo un kvalitatīvo pētījumu pamatprasmes. Apgūti pētījuma organizācijas un metodoloģiski pamatota instrumentārija veidošanas pamatprincipi, izvēloties atbilstošu pētījuma dizainu. Paaugstināta kompetence sociālo pētījumu kvalitātes noteikšanai, kas saistās ar ģenerālās kopas un izlases noteikšanu, datu iegūšanas, apstrādes un interpretācijas izvērtējumu – validitāti (validity), uzticamību (reliability).
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju kursa mērķis: Iepazīstināt ar socioloģiju kā zinātni un tās vietu zinātņu sistēmā. Pilnveidot izpratni par sabiedrībā notiekošajiem sociālajiem procesiem un to izpēti metodoloģijas teorētiskajiem un praktiskās pētniecības aspektiem. Studiju kursa uzdevumi: Paaugstināt socioloģisko pētījumu analīzes spējas un kompetenci lietišķo pētījumu veikšanai savā profesionālajā darbībā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi Organizācija: Patstāvīgais darbs tiek organizēts studiju kursa laikā kā strukturēta un mērķtiecīga mācību procesa daļa. Studējošais individuāli apgūst teorētisko literatūru, analizē sociālās parādības un pielieto iegūtās zināšanas praksē. Darba ietvaros tiek veicināta prasme strādāt ar zinātniskiem avotiem, formulēt pētnieciskus jautājumus un veidot argumentētu skatījumu uz sociālajiem procesiem. Darbs var tikt īstenots rakstiska uzdevuma, prezentācijas, tematiskas analīzes vai neliela pētījuma formā. Patstāvīgā darba uzdevumi: Izvēlēties un analizēt vienu aktuālu sociālu problēmu, izmantojot vismaz trīs zinātniskus avotus un socioloģiskās teorijas. Izstrādāt īsu pētījuma plānu (1–2 lpp.), kurā formulēts pētījuma mērķis, uzdevumi, pētāmais jautājums un piedāvātā metode. Sagatavot un prezentēt darba rezultātus, iekļaujot teorētiskās atziņas un secinājumus par problēmas iespējamiem risinājumiem.

Literatūra	Obligātā / Obligatory: 1. Bernard Harvey Russell. Social Research Methods : Qualitative and Quantitative Approaches / H.R. Bernard. - London : SAGE Publications Ltd, 2000. 2. Beitnere, Dagmāra. Saprast un piederēt: dažas refleksijas par pašizpratni un stāstu vēstījumiem / Rīga: Madris, 2017. - 293, [2] lpp. 3. Giddens Anthony. Sociology / Anthony Giddens. - 5th ed. - Cambridge : Polity, 2006. - xxiv, 1094 p. 4. Latvijas emigrantu kopienas: cerību diaspora / zinātniskā redaktore un ievada autore Inta Mieriņa ; Jānis Buholcs, Māris Goldmanis, Mihails Hazans, Iveta Jurkāne-Hobein, Mārtiņš Kaprāns, Rita Kaša, Ieva Kārklīņa, Evija Kļave, Ilze Koroļeva, Inta Mieriņa, Andris Saulītis, Laura Sūna, Inese Šūpule, Aivars Tabuns ; vāka dizains: Igors Begičevs. - Rīga : LU Filozofijas un socioloģijas institūts, 2015. - 240 lpp. 5. Medveckis, Arturs. Kārlis Rūdolfs Kreicbergs un viņa laiks: identitāte pedagoga dzīvesdarbībā. Monogrāfija. Kopsavilkums angļu valodā. Liepāja: Liepājas Universitāte, Socioloģisko pētījumu centrs. 2017. 514 lpp. ISBN 978-9934-569-11-1 6. Paula Līga, Korpa Viola. Socioloģija. Mācību līdzeklis. Jelgava: LLU. Socioloģijas katedra. 143 lpp. ISBN 978-9984-48-016-9 7. Zvidriņš, Pēteris. (2003) Demogrāfija Latvijas Universitātē, 279 lpp. ISBN 9984725480, 9789984725482 Papildu / Additional: 1. Socioloģija : socioloģijai Latvijā - 40 : sociology in Latvia - 40 Anniversary = Sociology / galv. red. Tālis Tisenkopfs ; red. vietn. Brigita Zepa. 736.sēj. Latvijas Universitātes raksti. - Rīga : Latvijas Universitāte, 2008. - 194 lpp. 2. Vilks, Andris. Socioloģisko pētījumu kontekstuālās problēmas : [monogrāfija] / Andris Vilks ; māksl. Ilze Ramane. - Rīga : Drukātava, 2007 : (SIA "Drukātava"). - 171 lpp. 3. Dzīves kvalitāte Latvijā : [rakstu krājums] / Stratēģiskās analīzes komisija ; zin. red. un iev. "Dzīves kvalitāte kā sabiedrības mērķis", 7.-12. lpp., sarakst. Baiba Bela, Tālis Tisenkopfs ; red. Aivars Kļaviņš ; Kristīnes Plūksnas vāka dizains. - Rīga : Latvijas Valsts prezidenta kanceleja : Zinātne, 2006 : (Preses nams). - 430 lpp. : diagr., tab. ; 25 cm. - Bibliogr. rakstu beigās. - Par aut.: [426.] - 430. lpp. - Pieejams arī: http://www.president.lv/images/modules/items/PDF/item_1124_Dzives_kvalitate_Latvija.pdf. ISBN 9984-7677-5-2 4. Kultūras. Jaunieši. Mediji : pētījums / Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultāte ; aut.: Jānis Daugavietis, Anita Kalniņa, Kristīne Liepiņa-Ozola, Sandris Mūriņš, Laura Sūna, Madars Štramdiers, Aivars Tabuns ; zin. red.: Aivars Tabuns ; red. Ausma Tabuna ; vāka noform.: Matīss Kūlis. - Rīga : Latvijas Universitāte, 2006. - 128 lpp. : tab., veidlapa ; 24 cm. - Bibliogr. norādes parindēs. - Teksts latviešu un krievu val. 5. Pigozne, T., Medveckis, A. E-resources for improving teachers' professional competences within Latvian educational programs for professional development. (.E-resursi pedagogu profesionālās kompetences paaugstināšanai profesionālās pilnveides izglītības programmās Latvijā.) ECER Conference "Inclusion and Exclusion, Resources for Educational Research?": 4 - 7.09. 2018, Bolzano/ ITALY https://eera-ecer.de/ecer-programmes/conference/23/contribution/44997/ 6. Medveckis, A. Dimension of Three Latvian Pedagogue Generation Values in Self-reflection about Professional Identity (Triju Latvijas pedagogu paaudžu vērtību dimensija pašrefleksijā par profesionālo identitāti) 4th International Conference on Lifelong Education and Leadership for All-ICLEL 2018 July 03-05, 2018 University of Lower Silesia, Wrocław / POLAND (procesā Web of Science) 7. Medveckis A., Pigozne T. Influence of Eating Habits on People's Life Quality. 11th Baltic Conference on Food Science and Technology "Food science and technology in a changing world" FOODBALT-2017, Latvia Univ Ag
Nepieciešamās priekšzināšanas	Ievads studijās un profesionālā ētika Vērtību teorija un prakse

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas		Nepilna laika neklātienes studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
1.temats: Socioloģijas zinātne 1.lekcija: Ieskats socioloģijas vēsturē: priekšmets un uzdevumi, funkcijas saikne ar citām zinātnēm; nozares un apakšnozares; pētniecības virzieni. Socioloģijas teorijas, socioloģijas skatījums uz cilvēku un sabiedrību, pozitīvisms, funkcionālisms, marksistiskā socioloģija un konfliktoloģija, fenomenoloģija, interakcionisms, mūsdienu socioloģiskās teorijas. Praktiskais darbs: sagatavot pārskata ziņojumu par noteikta socioloģijas klasika zinātniskajiem uzskatiem	4	8	2	10
2. temats. Sabiedrības teorētiskais un empīriskais (lietišķais) izpētes līmenis 2. lekcija: Globalizācijas un lokālās demogrāfiskās situācijas cēloņi un sekas. Sociālo procesu un problēmu izpēte mikro, mezo un makro līmenī. Praktiskais darbs: Salīdzināt publicētos pētījumus un noteikt tajos izpētes līmeni.	4	6	2	8
3. temats. Sabiedrības sociālā struktūra 3. lekcija. Indivīds un sabiedrība: - sociālā nevienlīdzība un stratifikācija; - sociālā riska veidi, sociālajam riskam pakļautās iedzīvotāju grupas; - sociālie institūti; - demogrāfijas pamatrādītāju klasifikācija; - sociālais kapitāls, simboliskais, kapitāls, kultūras kapitāls, mentālais kapitāls. Praktiskais darbs: Literatūrā izpētīt sociogrammu veidošanas principus, izstrādāt personīgo sociogrammu.	4	6	2	8
4. temats. Socioloģiskais pētījums 4. lekcija. Pētījuma vispārīgās pazīmes, sociālo pētījumu veidi un to pielietojums, socioloģiskā pētījuma ētikas standarti; pilotpētījumi, pamatpētījumi, izlases un masveida pētījumi. Praktiskais darbs: Iepazīties ar Latvijas Sociologu asociācijas ētikas kodeksu un tajā noteiktajiem sociālā pētījuma raksturojošajiem kritērijiem; Izanalizēt brīvi izraudzītu publicēto pētījumu pēc teorijā apgūtajām pētījuma pazīmēm.	4	6	2	8

5. temats Kvantitatīvā, kvalitatīvā un jauktā dizaina pētniecības metodes 5. lekcija. Socioloģiskās aptaujas metodes un tipi: - interviju veidi; - dokumentu analīze; - kontentanalīze; - novērošana, tās klasifikācija; - fokusgrupu intervijas; - sociometriskā aptauja; - biogrāfiskā pētniecības pieeja- dzīvesstāstu metodoloģija un prakse. Praktiskais darbs: Patstāvīgi literatūrā atrast atšķirības starp kvantitatīvo un kvalitatīvo pieeju pētniecībā, izveidot salīdzinošās tabulas.	4	6	2	8
6. temats. Respondentu apjoma un izvēles kritēriji kvantitatīvajos, kvalitatīvajos un jauktā dizaina pētījumos 6. lekcija: Izlases veidošanas pamatprincipi un metodika: - ģenerālā kopa; - izlase. Praktiskais darbs: Atbilstoši izvēlētajai pētījuma problēmai izvēlēties un noteikt ģenerālo kopu un pamatot nepieciešamās izlases apjomu.	4	8	2	10
7. temats. Socioloģiskā pētījuma kvalitātes kritēriji: 7. lekcija. Validitāte (validity) jeb pētījuma (metodoloģijas) derīgums un atbilstība pētījuma mērķim; uzticamība (reliability) jeb pētījuma precizitāte, stabilitāte Praktiskais darbs: Sagatavot recenziju par brīvi izraudzītas publicētas socioloģiskā pētījuma atskaides kvalitāti pēc pētījumu raksturojošiem kritērijiem.	4	4	2	8
8. temats Socioloģisko pētījumu darba organizācijas posmi un socioloģisko pētījumu programma 8. lekcija. pētījuma plānošana un īstenošana: - pētījuma metodoloģijas izstrāde; - datu vākšana, apkopošana, apstrāde; - datu analīze un interpretācija, rezultātu publicēšana. Praktiskais darbs: Atbilstoši iepriekš izvēlētajā nozarē eksistējošās problēmas izpētei izraudzīties pētījuma dizainu, sagatavot un akadēmiskajā grupā aprobēt pilotpētījumu, kas balstās pašu izstrādātu metodoloģiju, ietverot anketēšanu, intervijas, novērojumus vai citas metodes.	4	8	2	8
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS: 1. Pārzina socioloģijas kā zinātnes specifiku un metodoloģiju 2. Ir izpratne par socioloģijas un demogrāfijas saikni ar citām zinātnēm 3. Ir zināšanas par socioloģisko pētījumu veidiem un kvalitātes kritērijiem	Pārbaudes darbs: Patstāvīgo darbu prezentācijas un argumentācijas prasmju novērtējums semināros. Pārbaudes darbs: Publicēto pētījumu kvalitātes izvērtējuma analīze. Eksāmens: teorētiskās zināšanas socioloģijas vēsturē un teorijā.
PRASMES: 1. Prot sastādīt pētījuma programmu 2. Nosaka socioloģijas kā zinātnes robežas 3. Prot veidot pētījumam nepieciešamo instrumentāriju un kritiski analizēt citu pētījumus 4. Izmanto zināšanas par sociālā darba specifiku problēmas definēšanai 5. Prot veikt aptaujas 6. Māk atrast izmantot sekundāro informāciju pētāmo jautājumu noskaidrošanai	Pārbaudes darbs: Pētījuma izlases prezentācija un pamatojums. Pārbaudes darbs: Pilotpētījuma izstrādes procesa un iegūto rezultātu prezentācija. Eksāmens: teorētiskās zināšanas par socioloģijas metodoloģiju, praktiskā pētījuma saikni ar teorijām.
KOMPETENCE: 1. Ir zināšanas par sabiedrības struktūru, sociālo stratifikāciju, sociālā kapitāla būtību. 2. Izmanto socioloģijā aprobētās metodes profesionālajā darbībā	Pārbaudes darbs: Personīgās sociogrammas prezentācija. Pārbaudes darbs: Sociālo problēmu konstatācija un pētījuma dizaina izvēles pamatojuma prezentācija. Eksāmens: teorētiskās zināšanas par socioloģijas iespējām un nozīmi sociālajā darbā.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
1. Iesniegto pārbaudes darbu kopa	30
2. Pārbaudes darbu aizstāvēšana semināru darbā, argumentācijas prasmes un gatavība diskusijām	30
Eksāmens – teorētisko zināšanu vērtējums sasaistē ar praktisko pētījuma izstrādi	40
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	